

Jaarverslag 2022

vzw De Vrienden van het Begijnhof van Turnhout

Begijnhof 56, 2300 Turnhout
Tel. : 014 - 42 12 48
Email: begijnhofmuseum@turnhout.be
Website: www.vriendenbegijnhof.be
Belg. Staatsblad: 31.05.2001. N9518
Ondernemingsnummer: BE 0474.826.678

Onderhavig verslag geeft een overzicht van de werking in 2022 van de vzw De Vrienden van het Begijnhof van Turnhout onder het voorzitterschap van Jef Van den Bergh.

Inhoud:

1. Leden van de algemene vergadering (AV), bestuur en kernbureau (KB)
2. Onze activiteiten
3. Vergaderingen
4. Begijnhofkrant
5. Ereleden en donateurs

1. Leden van de Algemene Vergadering, het Bestuur en Kernbureau op 31december2022

NAAM	AV	Bestuur	KB	NAAM	AV	Bestuur	KB
Biesmans Nico	X			Op de Beeck Luc (OCMW)		X	
Boone Jacques	X			Pauwels Patrick	X	X	
Braet-Van den Brandt Su	X			Peeters Liesbet - secretaris	X	X	X
Croenen Mia	X	X	X	Peeters Marie-Paule	X	X	X
De Jongh Paul	X	X		Raskin Christian	X	X	
Dickens Roger	X			Segers Dirk	X	X	X
Driesen Josiane	X	X		Stevens Fred	X		
Dufraing Marleen	X	X	X	Stynen Francis	X	X	
Florizoone Jef	X	X	X	Stouthuysen Bob	X		
Gielis Marcel	X	X	X	Swerts Xavier	X		
Gladiné Pierre	X			Tanghe Martin - penningmeester	X	X	
Goossens Ludo	X			Theunissen Guido			X
Hofland Peter			X	Van Aubel Michel	X		
Horsten Frans	X			Van den Bergh Jef - voorzitter	X	X	X
Jacobs Mathieu	X	X	X	Van der Celen Gilbert	X		
Joos Wim	X	X		Van Ermengem Juliette	X	X	X
Joosen Flor	X	X		Van Gorp Johan	X	X	
Koop Paul	X			Vanden Bossche Hugo	X		
Lescouhier Frank	X	X		Vervloesem Jozef	X	X	X
Leysen Annie	X			Volders Robert	X		
Leysen Yves	X	X		Vos Eric	X	X	
Nijs André	X			Willems Herman	X	X	
Op de Beeck Alex	X			Wittebolle Astrid	X	X	
Op de Beeck Ivo	X			Wouters Maria	X	X	X

2. Activiteiten 2022

- Financieren van de conservatie van het noordelijk zijaltaar van de Begijnhofkerk.
- Inzamelen van gelden i.f.v.het toekomstig conservatieproject van het zuidelijk zijaltaar van de Begijnhofkerk.
- Adviseren van het stadsbestuur door te zetelen in de Museumraad.
- Deelname aan het overleg van de stad met de Bewonersvereniging Begijnhof.
- Aanvullen en uitwerken van de website www.vriendenbegijnhof.be. Deze website bevat veel informatie over begijnhoven, het begijnenleven en het begijnhof van Turnhout in het bijzonder.
- Uitgave van de driemaandelijkse Begijnhofkrant.
- Voorbereiden, deelname en promoten van het Pinksterevenement Bisdom Antwerpen 'Als een lopend vuurtje'.
- Organiseren van de uitstap naar het begijnhof van St-Truiden
- Deelname aan de uitstap naar Haarlem met bezoek aan het vroegere begijnhof.
- Promoten van activiteiten georganiseerd door het Begijnhofmuseum, door de Bewonersvereniging en van concerten georganiseerd in de Begijnhofkerk.
- Het leggen van contacten ivm het heropstarten van de H. Kruis processie.

3. Vergaderingen

3.1. Als gevolg van de coronapandemie waren er nog beperkingen bij het begin van het jaar. Gelukkig verbeterde de situatie waardoor de vergaderingen van het kernbureau herstarten in juni.

3.2. Verslag van de Buitengewone Algemene Vergadering - 14 maart 2022

3.2.1. Het enige agendapunt was de aanpassing van de statuten van de vereniging.

3.2.2. Doordat geen tweederde van de leden van de algemene vergadering aanwezig of vertegenwoordigd was werd een tweede buitengewone algemene vergadering gepland op 31 maart.

3.3. Verslag van de tweede Buitengewone Algemene Vergadering - 31 maart 2022

3.3.1. Aanpassing van de statuten

Alle aanwezige leden keuren het ontwerp goed. Hiermee werd aan de wettelijke voorwaarde voldaan dat tweederde van de aanwezigen hun goedkeuring geven.

3.3.2. Diversen

- Onze aanvraag tot uitbetaling van de erfgoedpremie voor de conservatieve restauratie van het N-altaar van de Begijnhofkerk werd goedgekeurd.
- De Erfgoeddag op 24 april heeft als thema 'Erfgoed maakt school'.
- Op Pinkstermaandag 6 juni organiseert het bisdom Antwerpen i.s.m. de Pastorale Eenheid Clara van Assisi het event 'Als een lopend vuurtje'. Wij nemen deel aan de markt en vijf gidsen zullen rondleidingen geven.
- Wij informeren naar het plaatsvinden van de processie dit jaar.
- Het huldedicht van Aelizabeth Van Acker, het oudste huldedicht van het Turnhoutse begijnhof, ontdekt in het Rijksarchief te Beveren door P. Koop en J. Van den Bergh, wordt gerestaureerd.
- Tijdens het najaar zal, i.s.m. Dinamo en VOC-Antwerpen, een uitstap plaatsvinden naar Haarlem.

3.4. Verslag kernbureau donderdag 2 juni

3.4.1. We maken kennis met Jenny Melis, die het Begijnhofmuseum netjes houdt.

3.4.2. Ereleden en donateurs

Op 1 juni waren er 150 storting: 73 op de Belfiusrekening, 77 op de KBS. Aanwezige gelden op de rekeningen : Belfius 22 951 Euro, KBS 29 103 Euro.

3.4.3. Geplande activiteiten

- Voor Pinkstermaandag worden permanentie en rondleidingen afgesproken.
- De volledige inventarisatie van het processiemateriaal, dat zich in de Middelaeskerk bevindt, zal later gebeuren, dit in functie van de processie van volgend jaar.

3.4.4. Conservaties

- Afsluiten conservatieve restauratie van het noordelijk zijaltaar: een premie van 14 283 euro werd door Onroerend Erfgoed op de Belfiusrekening gestort.
- Opstarten conservatieve restauratie van het zuidelijk zijaltaar : geschatte kostprijs 50 000 euro.
- Het gerestaureerde huldedicht van Aelisabeth Van Acker wordt voorgesteld op 14 juni in aanwezigheid van de pers.

3.4.5. Begijnhof en Begijnhofmuseum

- Helena Verhaeghe, begijnhofbewoonster, geeft toelichting bij de heropstart van het onderhoud van de tuinen Begijnhofmuseum. Mieke Vanderhaeghen, werkzaam in de Dodoenstuin te Schilde, zal een groep van 8 vrijwilligers, waarvan 6 begijnhofbewoners, het komende jaar begeleiden. Op 19 mei nodigde Peter hen uit voor kennismaking .
- Verscherpte profielen van de musea en interne organisatiestructuur. Sofie Wilder werkt sinds 1 juni als registrator op de afdeling Behoud en beheer. Elke Grommen, lokatieverantwoordelijke voor het Speelkaartmuseum neemt haar vroegere functie over. Er komt in de toekomst een halftijdse functie bij als versterking voor de educatieve werking van het museum. Na overleg tussen de stad, de kerkfabriek en de musea kiest de stad ervoor om de H.Kruiskerk niet te ontwijden maar haar samen met de kapel open te stellen voor het publiek en te betrekken bij de werking van het Begijnhofmuseum. In het museum komt er een verscherping van de identiteit van de kamers.
- In februari brandde een woning uit op het begijnhof, en onlangs viel de lindenvoet achter de kerk neer tijdens een storm, waarbij enkele kerkraden beschadigd werden.

3.5. Verslag Bestuursorgaan - maandag 19 september 2022

3.5.1. Leden

- Clémentine Diepen dient haar ontslag in als lid van de algemene vergadering, het bestuur en het kernbureau wegens persoonlijke redenen. Als nieuwe vertegenwoordiger van de bewoners verwelkomen we Mathieu Jacobs.
- Paul Koop dient zijn ontslag in als ondervoorzitter en bestuurder wegens een te drukke agenda.

3.5.2. Museum

- Binnenkort wordt het convenant ondertekend tussen de Kerkfabriek en de Stad Turnhout ivm. beheer van de H. Kruiskerk. De musea nemen het beheer over, ingaande op 1 oktober 2022. Een huishoudelijk reglement wordt voor gebruikers opgesteld, net als een retributiereglement vanwege de verhuur (uitsluitend niet-commercieel) en een regeling voor het sleutelgebruik. Er wordt ook nagedacht over de openstelling voor het publiek.

- Recent verscheen een rapport van architectenbureau Erfgoed en Visie over de optie van een museumuitbreiding met het leegstaande gedeelte (1ste verdiep nr. 56). Tegelijk zijn opties onderzocht voor de westvleugel van de site. Dit architectenbureau zal ook een stabiliteitsonderzoek uitvoeren ivm. de voorgenomen renovatie van het pand.
  - Onlangs verscheen het (tweejaarlijkse) rapport van Monumentenwacht, met enkele waarschuwingen : vooral problemen aan dak, goten, schrijnwerk.
  - De registratie van de bijzondere begijnenkleding die bewaard wordt in het depot is opgestart door Sofie Wilder. Karlien De Voecht, verantwoordelijke voor Behoud en Beheer, nam onlangs onbetaald verlof en wordt vervangen door Marieke Verboven.
  - De heropstart van de kruidentuin is onlangs afgerond met nieuw beschreven kruidenbordjes en enkele tientallen kruiden werden bijgeplant. Medio 2023 zal Kaat Braet, herboriste en tuinranger uit Turnhout, het onderhoud coördineren.
  - Voor Erfgoeddag (24 april) en de Erfgoedweek werd de nodige kennis verzameld rond begijnen en het onderwijs. Deze vond een weg in meerdere artikels en in rondleidingen door de begijnhofgidsen.
  - Bezoekers aan het museum : op Pinkstermaandag "Als een lopend vuurtje" 201 bezoekers; Monumentendag 11 september: 250 bezoekers.
  - In de maand oktober bezoeken veel basisscholen (2de leerjaar) het museum. De gidsen zijn dan verkleed als begijn. De eerdere twee edities waren een succes en brachten het begijnenleven dicht bij de kinderen.
  - Het oudst bekende lofdicht, onthuld in juni, blijft als langdurig bruikleen in het museum.
  - In coronatijd is een druipspoor ontdekt op het schilderij van de H. Theresia van Avila, een gevolg van spuitende alcoholgel.
  - Bij de gratis zomerrondleidingen op woensdag lag het aantal bezoekers laag, maar zij waren enthousiast en toonden veel interesse.
- 3.5.3. Conservatie zuidelijk zijaltaar H. Kruiskerk
- start +/- augustus 2023.
  - ChromArt stelt voor een zonwering te laten plaatsen om toekomstige beschadigingen aan het altaar te voorkomen.
- 3.5.4. Diversen
- Op de religieuze markt van 6 juni werden geen nieuwe leden gewonnen. De brocantemarkt van 11 september had schitterend weer en was een groot succes.
  - Archief van onze vereniging: de verslagen van alle vergaderingen van de voorbije 10 jaar werden afgedrukt en toegevoegd aan het archief. Samen met krantenknipsels over het begijnhof, afgegeven door pastoor Guido Van Dyck, en het archief van de werkgroep 'Processie', overhandigd door Maria Cominotto, komen ze in de archiefkast.
  - Gepland
    - o op 4 oktober: Namiddagbezoek aan de tentoonstelling 'Houtsnode' in de begijnhofkerk van St-Truiden.
    - o Gepland : bezoek aan Haarlem 14 oktober: reeds volzet.
    - o Gepland voor later : voorstelling boek Paul Marchal .
    - o Gepland : bezoek aan het begijnhof van Herentals met extra aandacht voor de textielcollectie van de Herentalse begijnen.
  - In Lira Elegans 2.0, een digitaal historisch tijdschrift voor en over Lier verschijnt een artikel over het ontwerp voor het hoogaltaar in de Lierse begijnhofkerk.
- 3.5.5. Rondvraag
- De musea zijn mogelijk geïnteresseerd een kunstwerk aan te kopen van de overleden kunstnares/begijnhofbewoonster Wenefrida Lewi.
  - Viering 70 jarig bestaan Begijnhofmuseum in 2023.
  - Sluiting De Meerloop lente 2023.
  - Herhaling cursus Geschiedenis van de Begijnhoven, lente 2023, door Jef Van den Bergh.

3.6. Verslag kernbureau dinsdag 29 november 2022

3.6.1. Begijnhofmuseum

- Op 5 september 2022 werd op de Raad voor Maatschappelijk Welzijn de beheersovereenkomst voor algemeen nut met Kerkfabriek St-Pieter, voor Begijnhofkerk, Kapel van het Heilig Aanshijn en Lourdesgrot, goedgekeurd.
- Begijnhofkerk: 360° presentatie. Een virtueel bezoek aan de kerk zal binnenkort mogelijk zijn. De filmbeelden zijn klaar, de presentatie komt op onze website.
- Het nieuwe beleidsplan 2024-2028 voor de Turnhoutse musea, nodig ivm. het bekomen van subsidies, wordt op 5 december openbaar gemaakt.
- Na te vragen: Is het mogelijk om rondleidingen van 45' tot 60' aan te bieden aan bezoekers ? Is het aanbieden van rondleidingen tijdens het groot verlof, alsook tijdens de brocantemarkt, nog zinvol?

- De boordstenen van de kruidenbedden worden vervangen door gerecupereerde bakstenen, er komt een kruidenbed bij.
- 3.6.2. Cijferinfo
- Financiën op 21 november: 22.598,73 Eur op Belfius en 30 728,77 Eur op KBS.
  - Ereleden en donateurs. Op 21 november 218 betalingen : 113 ereleden en 105 donateurs.
  - Conservatie zuidelijk zijaltaar H.Kruiskerk: agv. de huidige prijsstijgingen mogen we een hogere prijs dan 50 000 euro verwachten. Het plaatsen van een zonnescherm is wenselijk.
- 3.6.3. Allerlei
- Mevr. Betty Simon, projectleider Kunstcollectie en Begijnhofkerk Sint-Truiden, leidde een kleine groep rond op de tentoonstelling 'Houtsnede' .
  - Het archief van pastoor Van Lieshout, ons bezorgd door Stan Van den Bossche, werd geïnventariseerd door Hugo Vanden Bossche. Het is te vinden op onze website.
  - Geen kaarsjes op het hof dit jaar, agv. onvoorziene omstandigheden bij één van de organisatoren.
  - Winter Lights: van 22 dec. tem. 2 januari worden foto's van Turnhoutse begijnen getoond op de begijnhofpoort.
  - Turnhout by Night: zaterdag 21 januari 2023. Het Begijnhofmuseum blijft toe.
  - Ludieke teksten, gedichten en liedjes over begijnen werden verzameld voor een speciale rondleiding n.a.v. 70 jaar Begijnhofmuseum in 2023. Voorstel: voordracht in september, gevolgd door receptie.
  - Invulling bestuur en bestuurstaken. Een nieuwe ondervoorzitter wordt gezocht.
  - De Pastorale Eenheid Clara van Assisi gaat akkoord voor de processie volgend jaar.

4. Begijnhofkrant

4.1. Begijnhofkrant 75 Lente 2022

- 4.1.1. Waar en hoe woonden en leefden onze begijnen in het begijnhof van Turnhout in de 20e eeuw / Deel 3. Jef Florizoone
- 4.1.2. Sporen van begijnen in Wallonië. / Guido Theunissen
- 4.1.3. Restauratie van zijaltaar St-Anna in Begijnhofkerk voltooid / Guido Theunissen
- 4.1.4. De geschiedenis van het begijnhof van Haarlem. Deel 3: Regulen ende harvesten vanden grooten faly beggynhog tot Haerlem / Jef Van den Bergh
- 4.1.5. Barbara Van Nicomeia en Catharina van Alexandrië. Populaire beschermheiligen in de Begijnhofkerk van Turnhout / Paul Koop
- 4.1.6. Bloemzeef voor de hostiebakkerij in het Begijnhofmuseum / Marleen Dufraing

4.2. Begijnhofkrant 76 Zomer 2022

- 4.2.1. De evolutie van het onderwijs in Turnhout en de rol van de begijnen. Deel 1 / Jef Florizoone
- 4.2.2. Waar en hoe woonden en leefden onze begijnen in het begijnhof van Turnhout in de 20e eeuw / Deel 4. Jef Florizoone
- 4.2.3. De geschiedenis van het begijnhof van Haarlem. Deel 4: De structuur van de tijd en de jaarlijkse processies / Jef Van den Bergh
- 4.2.4. Het vergeten begijnhof van Borgloon / Guido Theunissen
- 4.2.5. Begijnhofbewoonster en kunstenaar Wenefrida Lewi overleden / Mia Croenen
- 4.2.6. Catalogus van de boeken- en muziekcollectie en de lofdichten van het begijnhof te Turnhout 1 / Hugo Vanden Bossche
- 4.2.7. Georgisch projectkoor Merani in de Begijnhofkerk / Marleen Dufraing
- 4.2.8. Erfgoeddag in teken van onderwijs / Guido Theunissen

4.3. Begijnhofkrant 77 Herfst 2022

- 4.3.1. De evolutie van het onderwijs in Turnhout en de rol van de begijnen. Deel 2 / Jef Florizoone
- 4.3.2. Zeldzame sporen van Waalse begijnhoven / Guido Theunissen
- 4.3.3. Onderhoud van begijnhoftuinen in goede handen / Peter Hofland
- 4.3.4. Oudste lofdicht uit 1685 komt terug thuis in Begijnhofmuseum / Guido Theunissen
- 4.3.5. De geschiedenis van het begijnhof van Haarlem. Deel 5: Over kerkzang, missalen en borst cruut / Jef Van den Bergh
- 4.3.6. Stemrige hoekjes in het begijnhof van Lier / Guido Theunissen
- 4.3.7. Als een lopend vuurtje. Feestelijke diocesane ontmoetingsdag in Turnhout / Jef Van den Bergh

4.4. Begijnhofkrant 78 Winter 2022

4.4.1. Hoe evolueerde het onderwijs in Turnhout vanaf de vroege middeleeuwen. Deel 3 / Jef Florizoone

4.4.2. De instelling van het begijnhof in Herentals anno 1270. De verhouding tot de parochie en een vergelijking met Lier / Jef Van den Bergh

4.4.3. Begijnhof herbergt expertisecentrum de Bleekweide Kempen / Guido Theunissen

4.4.4. Begijnen en hun werkzaamheden / Clémentine L. Diepen

4.4.5. Grondige renovatie van Liers begijnhof in vijf fasen / Guido Theunissen

4.4.6. De geschiedenis van het begijnhof van Haarlem. Deel 5: Over kerkzang, missalen en borst cruut / Jef Van den Bergh

5. Ereleden en donateurs

In 2022 ontvingen De Vrienden van het Begijnhof 201 betalingen:

- 94 stortingen op de rekening van Belfius waarvan 88 stortingen door ereleden, 2 stortingen door serviceclub Kiwanis, 1 storting door serviceclub Lions Turnhout, 1 storting door Erfgoed Noorderkemping en 2 stortingen door het Turnhoutse stadsbestuur.
- 107 stortingen op de rekening van de Koning Boudewijnstichting.

Jef Van den Bergh
Voorzitter

Peeters Liesbet
secretaris
